

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Idem Episcopo (a) Heliensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

decim monasteria fundavit, inter qua Melrosense, & Kuloense, Cisterciensis utrumque Ordinis. Plura de eo congessit Manrique tom. 2. *annal. Cist. v. anno 1176. cap. 9.* Sed legendum est Mailros, quod Monasterium est in Anglia, cujus meminerat Beda libro 3. *hystor. capite 26.* In Monasterio quod vocatur Mailros D. Bernard. in vita S. Malach. In Mailros Monasterio Ordinis nostri.

(c) *Forestam.* Foresta, Forestis, & Forestum, idem sonant, significantque saltum venationi, aucupioque paratum: ejus mentio sæpius fit in legibus Longob. lib. 1. tit. 21. l. 7. lib. 3. tit. 35. l. 4. in pragmat. Childeberti, ibi: *Has omnes piscationes, qua sunt, & fieri possunt in utraque parte fluminis, sicut nos tenemus, & nostra forestis est, tradidimus ad ipsum locum.* Apud Dithmarum Episcopum lib. 3. pag. 27. ibi: *De moneta, & foresto inter Saldam, & Milam stuvios.* Hinc Forestagium pro jure foresti, in constitut. Neapolit. & Forestarii, præfides foresti, in eisdem constitut. lib. 1. tit. 76. & lib. 3. tit. 38. expofuerunt Vossius de vitis sermonum lib. 2. cap. 7. Lindembrog. verbo Foresta.

(d) *Clausulam.* Perfecta enim donatione, non licet donatori conditionem adjicere, l. perfecta 4. C. de donat. qua sub modo. Faber de error. decad. 48. error. 5. quod mirè probatur ex hoc textu, siquidem in ejus specie conditio adjecta in ultima donatione in contri enti, non refertur ad primam jam perfectam, ut notatur Faber ubi supra, Covar. ub. 1. var. cap. 14. in princip.

(e) *In contractibus plena.* In donatione tamen, cum sit contractus stricti juris, stricta etiam fit interpretatio, l. cum de modo 11. l. cum qui 22. ff. de donat. dicemus in textu sequenti.

(f) *Testamentis.* L. in testamentis, ff. de reg. jur. ubi plura Petrus Faber, & Gothofredus, Garanna hic, Bronchorst. *centuria 1. assertio 54. & centuria 4. assert. 96.*

(g) *Beneficiis.* Principis videlicet, l. 3. ff. de constit. Princip. l. quod vero, ff. de legibus, l. si quando, C. de inoffic. capite qua circa, de privil. cap. olim, 16. de v. s. Illustrat Barbosa axiomat. 36. num. 1.

COMMENTARIUM.

Ex hoc textu communiter deducitur, in donationibus plenissimam fieri interpretationem; quam sententiam late disputat Garanna in present. Sed si absolute hæc assertio concipiatur, falsa est. Primò quia cum donatio sit stricti juris, strictè potius est interpretanda, l. eum qui 22. ff. hoc tit. l. novel. Theodosii de Theodosiani Codicis auctoritate, vers. Cum liquido pateat. Secundò, quia

aliquid donatum in dubio non præsumitur, l. cum de indebito, ff. de probat. l. Campanus, ff. de operis libert. l. si cum anrum ff. de solut. Alciatus regul. 1. præsumpt. 31. Caldas in l. si Curatorem, verbo Læsus, numero 148. in fine, & §. 6. num. 8. & §. 3. num. 9. Tiraq. in l. si unquam, verbo Donatione largitus, num. 269 C. de revoc. Et meritò, nam cum donatio sit liberalitas, & ita virtus moralis, juxta Aristotelem libro 4. *Ethicorum, capite 1. D. Thomam 2. 2. quest. 117. articul. 1. cum sequent.* ut constat ex capite cum Martha, de celebrat. Missar. ex vero judicio necessariò provenire debet; & cum nihil tam contrarium sit consensui, quam error, l. cujus per errorem 53. l. nihil 116. ff. de reg. jur. l. 1. ff. de condiç. indeb. ideo in dubio donatio non præsumitur. Accedit, quod donare perdere est, l. filius 7. ff. de donat. Terrul. lib. de patient. ibi: *Non piget donare ei, qui non timet perdere.* Facit illud Martialis lib. 1. epigr. 76 ibi:

Dimidium donare Lino, quam credere totum.

Qui mavult, mavult perdere dimidium.

Sed nemo præsumitur suum jactare, dict. l. cum de indebito: ergo non præsumitur donatio, ubi alius animus applicari potest actui, ut in specie textus in l. eleganter 24 §. qui reprobos, ff. de pignorat. actio. l. cum au. um 50 ff. de solut. Quare omiffis variis sententiis traditis à Garanna, & Canifio in præfenti, Innocentius in hoc textu exaudiendus est juxta præsentem casum, cum videlicet donatur pia causæ, aut religioso loco; quia tunc beneficium hominis plenissimè interpretandum est, l. sunt persone 43. ff. de relig. l. sancimus, penult. C. de sacros. Eccles. quæ est ratio textus in l. Titia 28 §. Seja, ff. de auro & argento, juxta litteram Florentinam, ibi: *Aut aurea, aut argentea.* Quam receptiorem dicunt Covar. in c. indicante, num. 4. de testam. Barbosa etiam ibi, numero 12. licet contrarium defendant Cagnol. in eo textu, Tiraquellus de privileg. pia causa. privil. 15. Sarmiento libro 3. select. capite 3. Nec tunc obstat textus in capite ex parte, de censibus, ubi circa votum factum in his Regnis solvendi D. Jacobo certam tritici mensuram, declaratur minorem mensuram esse solvendam, argumento textus in l. nummis 75. ff. de legat. 3. l. apud Julianum 39. §. Seja, ff. de legat. 1. l. qui balneum. ff. qui potiores. Nam omiffa interpretatione Sarmienti, & Tiraquelli ubi supra, respondendum est, textum in dict. capite ex parte, accipiendum esse juxta benignam interpretationem Innocentii III. quam ideo ipse admittit, ne viderentur personæ ecclesiasticæ inhierat lucris temporalibus, tanquam exactores proprii lucri, ut ibi latius dicemus,

CAPUT VII.

Idem Episcopo (a) Heliensi.

Pastoralis officii diligentia. Et infra: Tua nos insuper duxit discretio consulentos, si Episcopus, consentiente patrono, viris religiosis aliquam Ecclesiam concedendo, hac utatur simplicitate verborum: *Concedimus vobis illam Ecclesiam;* utrum eo ipso videatur Ecclesia illa in eorum usus fuisse concessa, vel jus tantummodò patrona-

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

OO 2

patronatus. Nos autem inquisitioni tuæ taliter diximus respondendum, quod si Episcopus Ecclesiam illis conferat de consensu patroni, profecto patronus quod suum est, conferre videtur, jus videlicet patronatus; & Episcopus confert illud, quod ipse obtinet temporaliter in eadem; ut si fructuum ejusdem Ecclesie aliquam percipiat portionem, in eorum usus illa portio convertatur. Quod si ex ipsius proventibus nullam debet Episcopus portionem habere, omnes proventus, præter (b) cathedriticum in eorum usus credimus convertendos; sed ut Episcopi donatio sit legitima, consensus est sui (c) Capituli requirendus,

NOTÆ.

1. (a) **H** *Elieusi.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. cap. 4 & in cap. pastoralis, de rescriptis*, ubi alias partes ejusdem Decretalis congeffi, ex quibus restituenda est integra decretalis, ubi jam notavi.
- (b) *Cathedriticum.*] Quid sit Cathedriticum, & quo jure debeat, exposui in *cap. conquirente, de offic. Ordin.*
- (c) *Sui Capituli.*] *Cap. cum nos, cap. tua, de his sunt à Prælatiis*, ubi probavi, & illustrant Tamburinus *de jure Abbat. tom. 1. disput. 15. quest. 13.* Moneta *de commut. ultimar. vol. cap. 11. quest. 4.*

COMMENTARIUM.

2. **N**on sicut legatum, quod est donatio rei alienæ à testatore relicta, consistit, saltem in æstimatione, §. *non solum, Insti. de legat.* ita & donatio; nam in donatione tantum creditur donatum jus illud, quod donator in ipsa re habet; & si nullum jus habeat, nihil actum censetur, nisi ut præstetur indemnitatis donatario pro expensis, quas fecit, vel pro damnis, quæ ex re donata, & evicta sustinuit, *l. Aristo, 18 §. ultim. ff. hoc tit.* Differentiæ ratio in eo consistit, quia voluntas seipsum obligandi, & gravandi nunquam in oratore præsumitur, argumento textus in *l. unum 67. §. si quis promittat, ff. de legat. 2.* secus verò procedit in testatore, qui damnat hæredem, ut

rem redimat, & legatario præster, vel ejus æstimationem solvat. Unde in præsentis textu consultus fuit Innocentius III. in ea specie, quid videatur donasse Episcopus, qui Ecclesiam aliquam sibi subiectam quibusdam Religiosis donavit, his verbis: *Concedimus vobis Ecclesiam illam*; cum concedendi verbo donatio plena, & directa comprehendatur, *l. donari videtur, l. ultim. ff. de donat.* Et respondet Innocentius, Episcopum ita donantem cum consensu patroni, donasse videri jurisdictionem, & portionem fructuum, si quam ex ea Ecclesia percipere solebat; non autem donasse videri cathedriticum, quia Episcopus, quantumcunque generaliter Ecclesiam à sua jurisdictione eximat, nihilominus semper remanent penes eum certa jura Episcopalia, veluti correctio, *capite visis 16. quest. 2.* visitatio, & ejusratione procuratio, *dict. capite cum venerabilis, de censib.* ubi Panormit. *num. 3.* jus reverentiale, quod sibi ab inferioribus Ecclesiis debetur, Kochier *de juri dicti, in exempt. quest. 3. num. 4.* deinde charitativum subsidium, *cap. cum Apostolus, de censibus.* Item institutio auctorizabilis, ex traditis in *cap. cum satis, de offic. Archid.* tandem omnia ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, à quibus eximere subditos suos Episcopus non valet. Tamburinus *de jure Abbat. tom. 1. disputat. 15. quest. 13. num. 4.* nisi Pontificis auctoritate id faciat, vel talis concessio per Pontificem confirmetur, *capite constitutum, de relig. domibus*; docet Moneta *dict. capite 11. quest. 4.*

CAPUT VIII.

Idem (a) Florent. (b) & Fesulan. Episcopis, & Archipresbytero
(c) Pistorien.

Inter dil. fil. Hospitalarios sancti (d) Sepulchri de Pisis Hospitalis Hierosolymitani, ex una parte; ac Fratres Hospitalis sancti Allucii Lucanæ dicec. ex altera, per eodem Hospitali sancti Allucii (e) quæstione subortâ, cum iidem Hospitalarii super possessorio, quod semel, & iterum, ex causis tamen dissimilibus intentarunt, contrariam reportassent sententiam, deinde ad petitorium recurrentes, per procuratorem suum coram dil. f. H. Subd. & Capellano nostro, quem sibi, & procuratori partis alterius auctorem concessimus, proponere curaverunt, quod cum B. quondam Rector, & Fratres, ac patroni ejusdem Hospitalis sancti Allucii, habito communiter tractatu deliberassent Hospitali ipsum Hospitalariis supponere supradictis, compromiserunt in hoc tribus procuratoribus vices suas, communiter statuentes, ut quod per ipsos super hoc fieret, acceptarent: qui postmodum ad prædictos Hospitalarios accedentes, cum eisdem taliter statuerunt, ut ad ipsum Hospitali aliqui mitterentur, qui eorum nomine recipere assignationem ipsius. Cum autem fratres M. & B. illuc propter hoc transmisissent, in camera prædicti Rectoris donationem, & assignationem Hospitalis prædicti, tam à præfato Magistro, quam supradictis procuratoribus, & aliis ejusdem domus Fratribus rece-